1

ضوابط و دستورالعمل های ایجاد پیاده رو

۹۲.۱.۱۸

فهرست مطالب

2

۱- ضوابط مربوط به عرض پیاده روها

۲- مسیر ویژه نابینایان

۳- طراحی پیاده روها و فضای شهری برای معلولین

- ضوابط طراحی پیاده رو
- پلهای ارتباطی بین پیاده رو و سواره رو
- ضوابط پیش آمدگی در پیاده رو
- محل عبور عابر پیاده در سواره رو، خط کشی عابر پیاده
- ایستگاهها

۴- ضوابط مربوط به نصب علائم و مبلمان شهری

۷- ضوابط مناسب سازی فضاهای شهری موجود

مقدمه

3

حرکت پیاده در شهر ویژگی ها و نیازهای خاصی دارد، مهمترین آنها ویژگیهای فیزیکی و نیازهای روانی منحصر به عابرین پیاده است؛

- ویژگی های فیزیکی که به مباحث جسمی و ابعاد کمی انسان مربوط می شوند و عبارتند از:

سطح کمتر مورد نیاز نسبت به وسایل نقلیه، سرعت کم، انعطاف پذیری بالا، عدم انتشار آلاینده های زیست محیطی و ...

- نیازهای روانی که جنبه های کیفی و ادراکی را در بر می گیرد و عبارتند از:

پیوستگی مسیر، کوتاهی مسیر، زیبایی و امنیت، ایمنی و راحتی.

ضوابط مربوط به عرض پیاده روها

4

ضوابط مربوط به حداقل عرض پیاده روها

5

- حداقلهای لازم برای عرض مفید پیاده رو عبارتند از؛
  - در مناطق مسکونی کم تراکم ۱.۲۵ متر
  - در مناطق مسکونی پر تراکم ۱.۵ متر
  - در مناطق تجاری ۲ متر
- علاوه بر عرضهای بالا اگر در هر طرف پیاده رو دیوار، جوی، درختکاری و یا هرنوع مانعی وجود داشته باشد باید حداقل ۰.۵ متر فاصله در هر طرف به حداقلهای بالا اضافه نمود.
- کلیه موانع، علائم و مبلمان شهری که در پیاده روها نصب می گردد باید به خارج از عرض ۱.۲۵متر پیاده رو انتقال یابد.
- در مقابل دکه های روزنامه فروشی و ویترین مغازه ها عرض پیاده روها نباید کمتر از ۲.۵ متر باشد.

تعیین عرض پیاده روها

6

$$\text{عرض پیاده رو به متر} = \frac{\text{تعداد عابرین پیاده در هر ۵ دقیقه}}{160}$$

بعنوان مثال اگر در یک خیابان شهری در هر ۵ دقیقه ۴۸۰ نفر تردد داشته باشند عرض پیاده روی مورد نیاز برای این خیابان ۳ متر می باشد.

$$\frac{۴۸۰}{160} = ۳$$

عرض مفید پیاده روها در مکانهای شلوغ و پرتردد

7

- اگر حجم ترافیک پیاده در مناطق تجاری از ۳۰۰۰ نفر و در سایر مناطق از ۱۲۰۰ نفر در ساعات شلوغ بیشتر باشد عرض مفید بر اساس جدول زیر محاسبه می شود.

نوع پیاده رو	ظرفیت طراحی (نفر در دقیقه در یک متر عرض مفید)
در مراکز پر جمعیت	۳۰
در سایر نقاط	۲۰

سنجش کیفیت مسیرهای پیاده

8

کیفیت عبور پیاده ها	فضای پیاده روی (متر مربع برای هر نفر)	حجم جریان پیاده (نفر در دقیقه برای هر متر عرض مفید)
الف	بیش از ۱۳	کمتر از ۶
ب	۴ تا ۱۳	از ۶ تا ۲۰
ج	۲.۴ تا ۳.۹	۲۱ تا ۳۰
د	۱.۵ تا ۲.۳	۳۱ تا ۴۵
ه	۰.۶ تا ۱.۴	۴۶ تا ۷۵
و	کمتر از ۰.۶	متغیر و ناپایدار

حداقل عرض پیاده‌روها براساس سلسله مراتب شبکه ارتباطی و طبق ضوابط طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان

9

نوع معبر	عرض پیاده رو	عملکرد
اتوبان – بزرگراه	–	–
شریانی درجه ۱ و۲	۵	–
جمع و پخش کننده اصلی	۳.۶	–
جمع وپخش کننده فرعی	۳.۶	تجاری – خدماتی – مسکونی
	۳.۳	تجاری- خدماتی
	۲.۷	–
دسترسی	۱.۸	–
	۱.۲	–
	۰.۹	گذر دسترسی با عرض محدود و دسترسی ثانویه

ضوابط مربوط پیش آمدگی ها در پیاده رو

10

ضوابط مربوط پیش آمدگی ها در پیاده رو

11

- رعایت ارتفاع حداقل ۲۱۰ سانتی متر برای پیش آمدگیها مانند (تابلو، علایم وسایبان مغازه ها و...) الزامی است.
- پیش آمدگی اشیای نصب شده بر روی دیوار پیاده رو که لبه های خارجی آنها در ارتفاع بین ۷۰ تا ۲۰۰ سانتیمتر از کف قرار داشته باشند، نباید از ۱۰ سانتیمتر بیشتر باشد.
- پیش آمدگی اشیای نصب شده روی پایه یا ستون در ارتفاع بین ۷۰ تا ۲۰۰ سانتیمتر از کف، که در جهت حرکت فرد پیاده باشد، تا ۳۰ سانتیمتر مجاز است.
- پیاده روهای مسقف باید حداقل ۲۱۰ سانتیمتر ارتفاع آزاد داشته باشند. در صورتی که در قسمت هایی از مسیر پیاده رو ارتفاع از ۲۱۰ سانتیمتر کمتر باشد، باید رنگ آن متضاد با محیط بوده و جهت اشخاص نابینا یک آگاهی دهنده قابل لمس تأمین گردد.

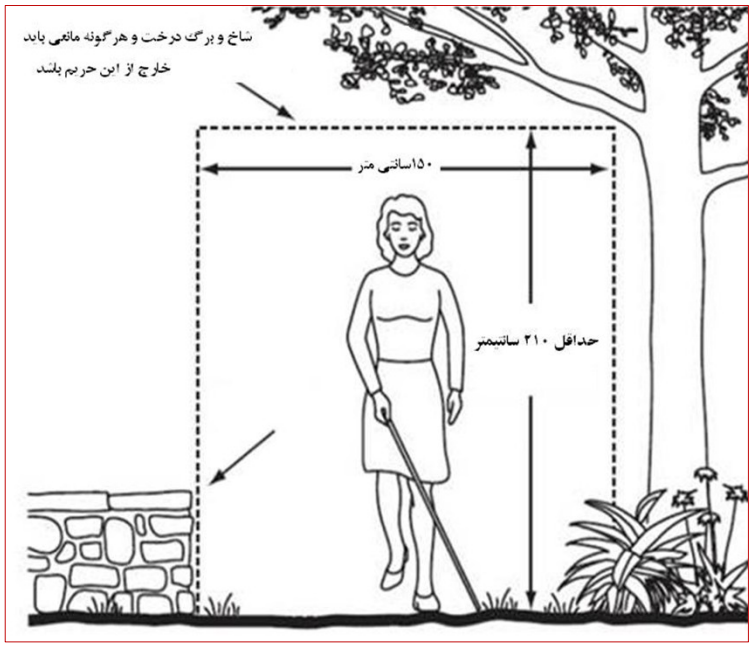

12

نمونه هایی از پیش آمدگیهای غیرمجاز (بیش از ۱۰ سانتیمتر در محدوده ارتفاعی ۲۰۰-۷۰ سانتیمتری) مبلمان شهری که عمود بر مسیر حرکت قرار دارد

13

نمونه هایی از پیش آمدگیهای مجاز (کمتر از ۱۰ سانتیمتر در محدوده ارتفاعی ۲۰۰-۷۰ سانتیمتری) مبلمان شهری که عمود بر مسیر حرکت قرار دارد

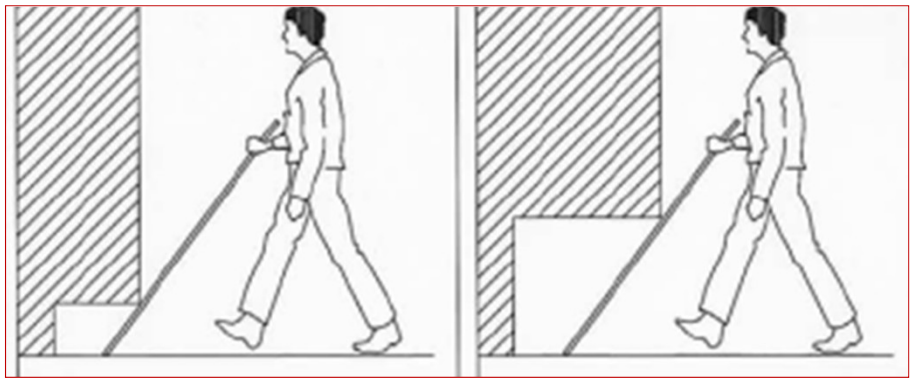

14

ضابطه پيش آمدگي اشياي نصب شده در ارتفاع ۷۰ تا ۲۰۰ سانتيمتر از كف و در جهت حركت

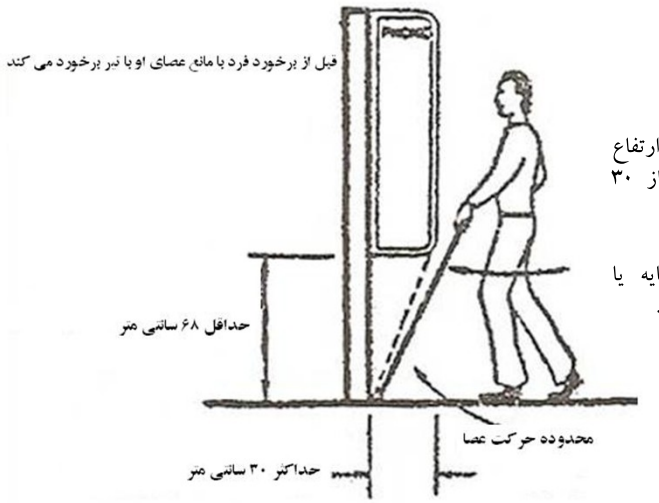

- در محدوده این ارتفاع حداکثر پیش آمدگی مجاز ۳۰ سانتیمتر است.
- حداقل ارتفاع مجاز پایه یا ستون ۶۸ سانتی متر می باشد.

مسیر ویژه نابینایان

انواع مختلف سنگفرشهای ویژه کم بینایان و نابینایان

17

انواع مختلف سنگفرش

راهنمایی و هدایت مسیر
شیاردار بصورت خطوط موازی
کاربرد؛ کف پیاده رو

هشدار و توجه
بصورت برجسته و دارای برآمدگی، مانند موزاییک های سکه ای
کاربرد؛ ورود/خروج گذرگاههای عرضی عابرپیاده، ورود/خروج پله ها و لبه ایستگاههای اتوبوس، مترو و تراموا

اطلاع رسانی
کفپوشهای نرم و انعطاف پذیر
کاربرد؛ محلهای تغییر مسیر یا دوشاخه شدن مسیر، مشخص کردن محل در اتوبوس در ایستگاه، ورودیهای ساختمانهای عمومی

ویژگی مسیرهای ویژه راهنمایی و هدایت (مصنوعی)

18

- **عرض استاندارد** آن یا بصورت اجرای یک باند ۶۰ سانتیمتری است و یا استفاده از دو باند دارای سه ردیف شیار و به فاصله ۳۰ سانتی متر از یکدیگر است.
  - در جاهایی که بصورت دو بانده ساخته می شود شخص نابینا در نوار میانی حرکت می کند و با استفاده از عصا و با هدایت دو نواری که در دو طرف قرار دارند مسیر خود را شناسایی می کند.
  - در جاهایی که مسیر ویژه نابینایان بصورت تک بانده هستند با حرکت بر روی این نوار و حس آن با کف پا و عصا مسیر حرکت خود را شناسایی می کنند.
- ارتفاع قسمت برجسته شیارهای این کفپوشها ۵-۴.۵ میلیمتر است.
- عرض قسمتهای برجسته شیارها۳۰-۲۰ میلیمتر و عرض شیارها در عمق ۴۵-۳۰ میلیمتر است.
- بمنظور راهنمایی مسیر، حرکت شیارهای موازی با جهت حرکت عابرین می باشد.
- باندهای ویژه راهنمایی و هدایت مسیر نابینایان را باید فقط و فقط در پیاده رو ها ایجاد کرد، هرگز نباید آنها را در مسیرهای ویژه دوچرخه ایجاد نمود.
- این مسیرها باید تضاد رنگ واضحی (استفاده از رنگ زرد یا سفید) با محیط داشته باشند تا براحتی برای کم بینایان قابل تشخیص باشند.

نمونه هایی از مسیرهای ویژه راهنمایی و هدایت مصنوعی یک بانده و دو بانده نابینایان

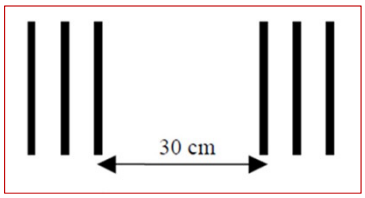

19

۲- ویژگی کفپوشهای هشدار و توجه

20

- قابلیت دسترسی گذرگاههای عرضی عابر پیاده برای کم بینایان و نابینایان از طریق نصب این نوع کفپوش که بصورت برجسته و دارای برآمدگی هستند امکان پذیر می باشد.
- موارد کاربرد آنها در محل ورود به گذرگاههای عرضی عابر پیاده، ورودی و خروجی پله ها و نیز در لبه ایستگاههای اتوبوس، مترو تراموا می باشد.

ویژگی کفپوشهای هشدار و توجه

21

- این کفپوشها بصورت برجسته و دارای برآمدگی می باشند، مانند موزاییک های سکه ای. این برجستگیها سبب می شوند با به حرکت درآوردن عصا روی آنها نسبت به موقعیت خود آگاهی پیدا کند.
- کفپوشهای هشدار و توجه باید در تمامی محلهای ورود به گذرگاههای عرضی و با حداقل عرض ۸۰ سانتي متر استفاده شود.
- این کفپوشها باید بصورت عمود بر مسیر حرکت نصب شوند.
- عرض استاندارد این نوار ۴۲ سانتی متر می باشد.
- ارتفاع استاندارد برجستگیهای آنها ۵.۵-۴.۵ میلیمتر، قطر استاندارد برجستگیها ۲۷-۲۳ میلیمتر و فاصله استاندارد برجستگیها از هم از مرکز تا مرکز ۶۰-۵۰ میلیمتر می باشد.
- حتما باید فاصله ای به عرض حداقل ۴۵-۳۵ سانتی متر از محل نصب این کفپوشها تا لبه خیابان وجود داشته باشد. در پیاده روهایی که نابینا مجبور به گذر عرضی از مسیر ویژه دوچرخه است این فاصله ۱۵ سانتی متر می باشد.
- هنگام برخورد با موانع خطرناك و یا غیر قابل جابجایي در مسیر ویژه نابینایان انحراف ایجاد شود و یا علایم حسي (با رنگ متضاد محیط) در کف به شعاع ۹۰ سانتي متر از مانع تعبیه شود.

نحوه نصب سنگفرشهای هشدار و توجه (سکه ای) در گذرگاههای عابر پیاده

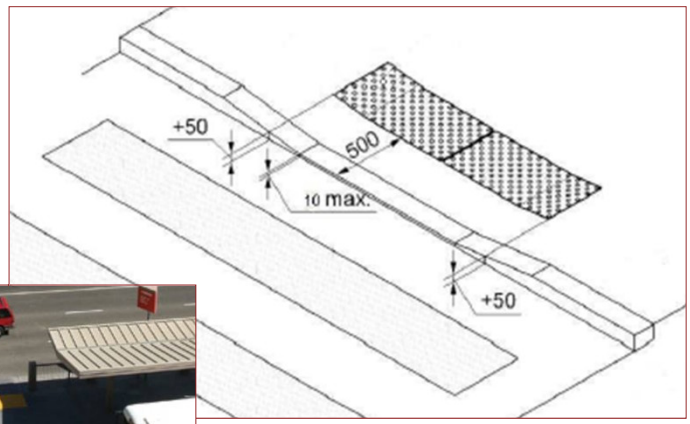

22

۳- کفپوشهای اطلاع رسانی

23

موارد کاربرد این کفپوشها عبارتند از؛

- محلهای تغییر مسیر یا دوشاخه شدن مسیر
- مشخص کردن محل در اتوبوس در ایستگاه
- ورودیهای ساختمانهای عمومی

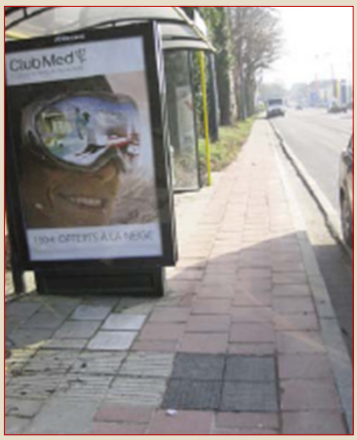

نمونه ای از کفپوشهای اطلاع رسانی در ایستگاه اتوبوس

نمونه ای از کفپوشهای اطلاع رسانی در محل دوشاخه شدن مسیر

ویژگی کفپوشهای اطلاع رسانی

24

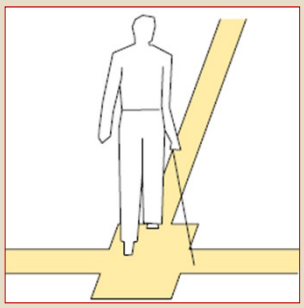

- سطوح مربع ۶۰*۶۰ هستند که در محل تغییر جهت حرکت نصب می شوند.
- جنس آنها معمولا کائوچو و نرم است و به گونه ای می باشد که با پا و عصا قابل لمس هستند. لازم به ذکر است که علیرغم صاف بودن سطحشان به هیچ عنوان لغزنده نیستند و در حتی در شرایط بارندگی نیز این ویژگی خود را حفظ می کنند.

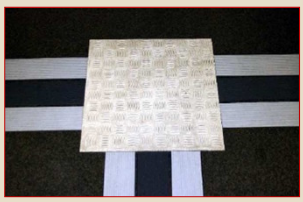

ضوابط مربوط به ایستگاههای اتوبوس

25

- محل انتظار مسافر و سکوی ایستگاه باید هم سطح با کف اتوبوس باشد و یا اینکه سطح شیبدار با شیب مناسب جهت سوار شدن معلولین تعبیه شود.
- در لبه ایستگاه باندی از کف‌پوشهای هشدار و توجه ویژه نابینایان که بصورت برجسته و دارای برآمدگی هستند استفاده گردد.
- عرض استاندارد این باند ۴۲ سانتی متر بوده و در فاصله حداقل ۴۵-۳۵ سانتی متری از لبه ایستگاه نصب می شوند.
- در محل یاز شدن درهای اتوبوس از کفپوشهای اطلاع رسانی استفاده شود.
- در ایستگاههای اتوبوس، پیش بینی سرپناه، حفاظ مناسب، نیمکت و صندلی با ارتفاع ۴۵ سانتیمتر و دستگیره به ارتفاع ۷۰ سانتیمتر از کف الزامی است.

نمونه هایی از سنگفرشهای هشدار و توجه در گذرگاههای عابر پیاده

26

ضوابط طراحی پیاده رو

27

الف: سطح و جنس پیاده رو

ب: عرض پیاده رو

ج: شیب پیاده رو

ضوابط طراحی پیاده رو مناسب برای معلولین: سطح و جنس پیاده رو

28

- پوشش کف پیاده روها باید از مصالح سخت، ثابت، غیرلغزنده و صاف باشد.
- همسطح بودن هرگونه درپوش با سطح پیاده‌رو الزامی است.
- قراردادن کلیه عناصری که موجب قطع حرکت متداوم می شود ممنوع می باشد، مانند؛ رامپ پارکینگ منازل، شبکه های آهنی و نرده دریچه دسترسی به شبکه تأسیسات شهری.
- هیچگونه بنای (عمومی و خصوصی)به هیچ نحو مجاز به دخل و تصرف در پیاده رو (از طریق ایجاد رمپ یا پله) نیست.
- حتی الامکان از نصب هر گونه شبکه در سطح پیاده رو جلوگیری شود. در صورت لزوم شبکه باید عمود بر جهت حرکت و فضای باز آن کمتر از ۲ سانتیمتر باشد.

ضوابط طراحی پیاده رو مناسب برای معلولین: عرض پیاده رو

29

- کلیه معابر تا عرض ۹۰ سانتیمتر هیچ گونه شیب عرضی وجود نداشته باشد.
- ایجاد جدول به ارتفاع حداقل ۵ سانتیمتر به رنگ متضاد با محیط اطراف، بین پیاده رو و سواره رو و همچنین بین پیاده رو و باغچه یا جوی کنار پیاده رو الزامی است.
- در پیاده رو های پرشیب (مقابل پارکینگ منازل که برای دسترسی اتومبیل شیبهای تندی در پیاده روها ایجاد شده) به صورت پله ای شیب مرتفع گردد تا پیوستگی پیاده رو حفظ شود. فاصله بین هر دو پله باید ۹۰ سانتیمتر عرض داشته باشد (ارتفاع هر پله می تواند تا ۲ سانتیمتر باشد).

ضوابط طراحی پیاده رو مناسب برای معلولین: شیب طولی و عرضی پیاده رو

30

- حداکثر شیب عرضی پیاده رو ۲ درصد باشد.
- حداکثر شیب طولی پیاده‌رو ۵ درصد می باشد. پیاده روهای با شیب بیش از ۵ درصد ملزم به اجرای ضوابط سطح شیبدار خواهد بود. اگر طول شیبدار از ۲۰۰ متر کمتر است شیب طولی را می توان تا ۷ درصد در نظر گرفت.
- در صورت لزوم، وجود اختلاف سطح در پیاده رو تا حداکثر ۲.۵ سانتیمتر مجاز است و بیش از آن مشمول رعایت ضوابط سطح شیبدار خواهد بود.
- ایجاد پله منفرد در پیاده رو مجاز نمی باشد چرا که تشخیص آنها مشکل می باشد.
- حداکثر شیب قسمت اتصال بین دو پیاده‌رو که نسبت به هم اختلاف سطح دارند در سرپیچ، سه درصد باشد.

ضوابط مربوط به معلولین: خط کشی عابر پیاده

31

- در مسیر خط کشی عابر پیاده حذف جدول و جزیره های وسط خیابان الزامی است.
- کفسازی محل خط کشی عابر پیاده باید با بافت و رنگ متفاوتی اجرا گردد تا برای اشخاص نابینا و نیمه بینا قابل تشخیص باشد.
- محل ارتباط پیاده رو با سواره رو باید دارای علایم حسی قابل تشخیص برای نابینایان باشد.
- عرض پلهای موجود در امتداد مسیر پیاده رو، با عرض پیاده رو برابر گردد.
- پیش بینی پل ارتباطی بین پیاده رو و خیابان در تقاطع ها و امتداد کلیه خط کشیهای عابر پیاده الزامی است.
- نصب چراغ راهنمایی مجهز به علایم هشدار دهنده صوتی که در ارتفاع مناسب و کنترل شخص معلول باشد در تقاطعها توصیه می گردد.

ضوابط مربوط به معلولین: پلهای ارتباطی بین پیاده رو و سواره رو

32

- اتصال پلهای ارتباطی و پیاده رو باید بدون اختلاف سطح باشد، در صورت وجود اختلاف سطح، رعایت ضوابط مربوط به سطح شیبدار الزامی است.
- عرض پلهای ارتباطی که در امتداد خط کشی عابرپیاده هستند، برابر عرض آن و حداقل ۱۵۰ سانتیمتر باشد.
- سطح پلهای ارتباطی باید از مصالح سخت، ثابت، غیرلغزنده و صاف باشد.
- در کناره های عرضی پل ارتباطی، تعبیه لبه محسوس به ارتفاع حداقل ۵ سانتیمتر با رنگ متضاد با محیط الزامی است. ارتفاع میله دستگیره از کف سطح شیبدار برای شخص نشسته ۷۵ سانتی متر و برای شخص ایستاده ۱۰۵ سانتی متر و برای کودکان ۶۰ سانتی متر است.

ضوابط مربوط به معلولین: پارک اتومبیل

33

- حداقل عرض استاندارد فضای پارک اتومبیل ویژه معلولین جسمی- حرکتی ۳.۵ متر است.
- اختصاص دو پارکینگ ویژه افراد معلول با نصب علامت مخصوص در کنار خیابانهای اصلی، در هر ۵۰۰ متر فاصله و در محدودهٔ ساختمانهای عمومی الزامیست.
- این منطقه با علامت مخصوص معلولان در کف توقفگاه مشخص شده و توقف سایر وسایل نقلیه در این محل ها ممنوع شود.
- توقفگاه اتومبیل افراد معلول، در هر سمت نباید بیش از ۲ درصد شیب داشته باشد.
- به منظور پیاده و سوار شدن افراد معلول از اتومبیل در خیابانهای اصلی شهر، ایجاد خلیج (پیشرفتگی سواره رو در پیاده رو) به عمق حداقل ۳.۵ متر و به طول حداقل ۱۲ متر با ارتباط مناسب با پیاده رو ضروری است.
- نصب پل بر روی جویهای آب مجاور پارکینگ ها و همچنین حذف هر گونه جدول بین محل توقف اتومبیل و پیاده رو که مانع عبور صندلی چرخدار و دسترسی معلولان باشد از نکاتی است که باید مورد توجه قرار گیرد.

حداقل تعداد فضاهای پارک قابل دسترس برای افراد معلول در پارکینگ های عمومی

34

تعداد فضاهای پارک موجود	حداقل تعداد پارک قابل دسترس معلولین
تا ۲۵	۱
۲۶ تا ۵۰	۲
۵۱ تا ۷۵	۳
۷۶ تا ۱۰۰	۴
۱۰۱ تا ۱۵۰	۵
۱۵۱ تا ۲۰۰	۶
۲۰۱ تا ۳۰۰	۷
۳۰۱ تا ۴۰۰	۸
۴۰۱ تا ۵۰۰	۹
بالاتر از ۵۰۰	۲٪ از کل

- محل توقف ویژه معلولین در نزدیکترین فاصله به ورودی و خروجی پیاده پیش بینی شود.
- در پارکینگ های عمومی موجود با تبدیل سه محل توقف اتومبیل معمولی می توان دو محل توقف ویژه معلولین ایجاد نمود.

ضوابط مربوط به معلولین: پارکها و مراکز تفریحی

35

- پارک های عمومی باید به نحوی ساخته شوند که قابل استفاده برای تمام اقشار جامعه به خصوص معلولان باشند.
- ورودی پارک باید عرض حداقل معادل ۹۵ سانتیمتر داشته باشد. همچنین از به کارگیری هر نوع پله در کنار درهای ورودی باید اجتناب شود. در صورت نیاز به پله (برای رفع اختلاف ارتفاع) از مسیر شیبدار برای این کار می توان استفاده کرد.
- ایجاد جدول با حداقل ۵ سانتیمتر بین پیاده رو و باغچه کنار پیاده رو الزامی است.
- در قسمت هایی از پارک که روکشی غیر از پوشش گیاهی به کار رفته از مواد سخت و غیرلغزنده استفاده شود، استفاده از مصالح غیرثابت و جابه جا شونده مثل سنگریزه در سطح گذرگاهها، مشکلات بسیاری را در جابجایی برای صندلی چرخدار ایجاد می کند.
- سرویس های بهداشتی مراکز تفریحی و پارک ها، باید قابل استفاده برای معلولان نیز باشد.

ضوابط مربوط به معلولین: ایستگاههای اتوبوس

36

- محل انتظار مسافر و سکوی ایستگاه باید هم سطح با کف اتوبوس باشد و یا اینکه سطح شیبدار با شیب مناسب جهت سوار شدن معلولین تعبیه شود.
- شرایط قابل دسترس بودن محل انتظار مسافر در ایستگاههای اتوبوس شهری، باید مطابق شرایط اتصال پیاده رو به سواره رو باشد.
- در ایستگاههای اتوبوس، پیش بینی سرپناه، حفاظ مناسب، نیمکت و صندلی با ارتفاع ۴۵ سانتیمتر و دستگیره به ارتفاع ۷۰ سانتیمتر از کف الزامی است.
- فضای مناسب در داخل اتوبوس جهت استقرار و جابجایی ویلچر معلولین پیش بینی شود.

ضوابط مربوط به نصب علائم و مبلمان شهری

ضوابط مربوط به نصب علائم و مبلمان شهری

- ایجاد فضای سبز و نصب هرگونه مبلمان و تجهیزات شهری (مانند کافوهای مخابرات و غیره) در عرض ۱.۲۵ متری پیاده رو ممنوع می باشد.
- پیش بینی های لازم برای محور مبلمان شهری (مواردی همچون چراغهای روشنایی و تابلوها و علائم و غیره) صورت گیرد.
- بمنظور پیشگیری از کاهش سطح سرویس پیاده روها، تا حد امکان تلفیق مبلمان شهری (کیوسک تلفن، نیمکت، سطل زباله و غیره) در محور مربوط به فضای سبز صورت گیرد.
- هرگونه شیرفلکه و سایر اجزای تأسیسات شهری در فلکه معابر باید در محفظه ی مناسب در نظر گرفته شود.

منابع مورد استفاده

39

- آیین نامه طراحی راههای شهری، بخش ۸، خیابانهای محلی، وزارت مسکن و شهرسازی
- آیین نامه طراحی راههای شهری، بخش ۱۰، مسیرهای پیاده، وزارت مسکن و شهرسازی
- شبکه ارتباطی در طر احی شهری، فریدون قریب
- اصول برنامه ریزی (طراحی) تردد پیاده و دوچرخه ، فریدون قریب
- متن مصوبه « مناسب سازی فضاهای شهری برای جانبازان و معلولین جسمی و حرکتی » مصوب یکصد و پنجاه و هشتمین جلسه رسمی علنی فوق العاده شورای اسلامی شهرتهران (دوره دوم)، شنبه چهاردهم تیر۱۳۸۴
- فائزه اعتماد شیخ الاسلامی، مناسب سازی تجهیزات شهری برای معلولین و جانبازان، http://www.shahrsazionline.com
- طرح بازنگری طرح تفصیلی شهر اصفهان، ضوابط و مقررات شهرسازی و ساختمانی، مهندسین مشاور نقش جهان پارس، بهمن ۱۳۹۰

This document was created with Win2PDF available at http://www.daneprairie.com.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.